

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisele nu se in-
manoiază

ROMÂNUL

Intenții ascunse.

De Iunior.

E caracteristică pentru puținul simț de realitate ce l' au politicienii unguri și cu ei întreaga societate ungurească, acuzația ce i se aduce contelui Tisza și de care el vrea cu tot prețul să se spele, că, anume, el a inaugurat tratativele de pace româno-maghiare sub presiunea situației internaționale și îndemnat de anumiți factori externi.

Ungurii nu pot înțelege, că nu sunt și nu pot fi independenți de mersul lumii, nu sunt un neam, care în urma puterii lui enorme ar putea rămânea neinfluențat de evenimentele externe. Nu pot accepta să aibă vorbă cineva în „chestiile lor interne”. Se cred stâncă în mijlocul mării popoarelor ce se frământă, și nu văd că statul în care stăpânesc ei e numai o plută descheiată, ce abia-abia se mai ține.

Fără îndoială, nu e lucrul cel mai plăcut să recunoști ceea ce ai negat până acum cu cea mai rea credință: că în statul acesta al Ungariei sunt neamuri nemulțumite și neîndreptățite. Și mai ales e lucru rușinos s'o faci aceasta nu de bună voie recunoscând greșeala, ci silit de-o putere străină.

Dar toate scuzele și protestele contelui Tisza nu schimbă adevărul și trebuie să conteze la o enormă naivitate a celor către care se adresează, când afirmă, că numai vechile sale convingeri îl călăuzesc în acțiunea lui, când comentează și desminte vorbele clare ale ambasadorului nostru la București; când — în ajunul marelui război al cărui spectru îl vedem la Nord și în vederea căruia ambele părți caută alianța României — neagă, că

situația externă ar pretinde o înțelegere cu Românii ardeleni, când afirmă acest lucru, deși, tot în vederea volburii de mâne, e timpul suprem ca neamurile nemaghiare din țara aceasta să fie îndreptățite, să fie mulțumite, că atunci când vor fi chemate să prindă arma s'o poată face aceasta cu însuflețirea și elanul din trecut și nu cu conștiința sclavului care luptă cu sufletul îndoit fără tragere de inimă pentru stăpânul nedrept.

E cert, că Tisza nu de voia lui a început tratativele, nu de voia lui a făcut „concesiile” și tot nu de dragul convingerilor sale s'a străduit în felul lui să ne împace. Conte Tisza, magnatul ungar, reacționarul cunoscut, fiul „distrugătorului de naționalități” a ajuns într-o poziție într'adevăr grea. Deoparte trebuie să susțină punctul de vedere unguresc — ce am avut ocazie a-l schița nu de mult tot la locul acesta — îndemnat atât de partidele ungurești, cât și de adevăratele lui convingeri, de altă parte trebuie să mulțumească neamurile nemaghiare d'aci, în rândul întâiu pe Români, dela a căror situație atârnă atitudinea României.

A întins pertractările de pace mai bine de un an de zile, nădăjduind să poată face în urmă un acord avantajos cu adevărații reprezentanți ai națiunii române d'aci. Poate a crezut că are a face cu oameni de speța celor câteva figuri sinistre și fără conștiință ce i-au căzut în brațe de dragul camilafecii sau a vre-unei sinecure.

În urmă s'a convins că comitetul național stă neclintit pe baza programului său și pe lângă nici o condiție nu renunță la justele pretenziuni ale națiunii române. A văzut că pa-

cea nu se poate cumpăra cu un blid de linte, cu câteva concesii și ameliorări administrative, cari pentru noi sunt de o minimă importanță pe lângă marile noastre doleanțe și pretenziuni.

Dar Românii ardeleni trebuie împăcați, trebuie să dispară nemulțumirea adâncă, care face imposibilă în România o politică externă austrofilă și periclitează poate chiar și loialitatea proverbială a Românilor d'aci. O cere aceasta siguranța monarhiei, o cere tripla alianță, o cere atitudinea tot mai pronunțată și mai amenințătoare a triplei înțelegeri, și în deosebi a uriașului moscovit.

După eșuarea tratativelor cu reprezentanții Românilor contele Tisza să găsește în fața unei situații nouă cu mult mai grea decât cea de dinainte, rămânând deoparte cerința de a aduce stări normale în chestia română și dovedindu-se imposibilitatea împăcării fără rehabilitarea drepturilor noastre naționale.

Din impasul acesta contele Tisza vrea să iasă printr'un fel de dimensiune a patra.

Încă în ziua când s'a adus la cunoștința premierului decisiul comitetului național, dar mai ales în vorbirile sale ulterioare, Tisza a dat să se înțeleagă cu vorbe lămurite și cu aluzii plasate în ziarele ce-i stau la îndemână, că tratativele nu s'au finalizat prin refuzul comitetului și că în curând au să înceapă din nou, când fiind dată bunăvoința de ambele părți se va putea trece terenul ce azi desparte încă cele două partide.

De altă parte Tisza face pe omul, care trage consecințele ultime ale „convingerii” sale și recunoscând că s'au făcut față de noi „unele greșeli” din partea stăpânirii se de-

Momente din viața Regelui Carol.

Culese și traduse după memoriile regelui Carol.

De Ion Scurtu.

Domnitorul îmbărbătează pe întâiul Său sfetnic. — Italia recunoaște independența României. — Încheierea deplinei neatrănări prin recunoașterea Germaniei, Franței și Angliei. — Împăratul Germaniei primește „Steaua României” și acordă domnitorului „Vulturul Negru”. — Ovațiuni de ziua nasterii domnitorului. — 10 Mai 1880. — Cuvinte domnești către ostași. — Delegațiile județelor. — Tărâniea în sala Trovultului. — Banchet în cinstea armatei. — Defilarea. — Statornicirea graniței româno-bulgare. — Dorul de părinți. — Domnitorul și Doamna pleacă în străinătate. — O vizită la împăratul Francisc Iosif. — Revederea între tată și fiu. — Un moment dramatic. — Succesiunea la tron. — O vizită la împăratul Germaniei. — Scene și amintiri duiioase. — La Dresda. — Aniversarea luării Griviței. — Intoarcerea în țară.

Vicepreședintele Senatului rostește o cuvântare însuflețită, iar Domnitorul răspunde următoarelor:

„Domnilor,

„Sunt mândru și adânc mișcat, văzând în preajma Mea delegații tuturor județelor și comunităților, cari au venit spre a sărbători, împreună cu Capitala, memorabila zi de astăzi.

„La 10 Mai 1866, pentru prima oară, se petrecea pactul care a legat pentru totdeauna destinele Mele cu această țară.

„Tot la 10 Mai 1877, un puternic și bărbătesc freamăt făcu să tresară pe toți Românii dela o margine la alta a țării; ei se grupează împrejurul Meu strigându-mi: „Trage strămoșeasca spadă și reînvie zilele de glorie și de fericire ale Românilor! Fă țara independentă!”

„Am purces vesel și plin de încredere, căci știam că am în urma Mea un întreg popor. Și astfel astăzi, 10 Mai 1880, serbăm voioși aniversarea neatrănării României ca țară liberă și suverană, recunoscută de toate statele.

„Acum dar, domnilor, când prin energia și silințele noastre ne-am reluat locul ce ni se cuvenia, o îndoită și nu mai puțin nobilă sarcină se impune veghiărilor noastre patriotice: aceea de a consolida, prin muncă, prin unitate, prin abnegațiune, ceea ce brațul viteaz al ostașilor noștri, ceea ce mintea, prudența cumpănită a tuturor bărbaților cari au condus trebile publice, au dobândit pentru scumpa noastră patrie. Astfel se va dovedi și mai bine că țara aceasta, tot atât de bărbătească și de stăruitoare în pace ca și în război, este un element de ordine și de progres la locul ce Providența i-a însemnat.

„Mulțumindu-Vă, Doamna și Eu, încă odată pentru cuvintele ce-Mi roștiți în numele tuturor județelor și comunelor, să ne unim din nou, cu toții, în acel strigăt, care în veselie sau în primăjdie va ieși chiar cu ultima suflare din piep-

turile românești: Să trăiască România!”

După aceea sunt prezentați delegații; Domnitorul și Doamna adresează fiecăruia câteva vorbe binevoitoare.

La ceasurile unu, Capitala dă un mare banchet în cinstea armatei; a făgăduit să ia parte și Domnitorul; pe lângă membrii corpului ofițeresc, înaltul cler și demnitarii statului, sunt invitați și delegații județelor și comunelor, în total peste patru sute de oaspeți. Teatrul este împodobit cât se poate de frumos, toate lojile sunt pline de spectatori în haine de gală, iar în foaja Curții apare, ca să înalțe splendoarea serbării, Doamna Elisabeta și unchiul Său, Ducele de Nassau.

Când intră în sală Domnitorul, răsună imnul național; deschizând serbarea, Dânsul rostește următoarea închinare:

„Ziua de 10 Mai fiind o sărbătoare națională, închin cel dintâi pahar în cinstea țării. Au trecut trei ani, de când România, în grele împrejurări, s'a declarat neatrănătoare; armată și popor au biruit cu vitejie toate greutatețile, întărindu-se și cotelindu-se în luptă. Astăzi putem privi viitorul cu liniște și putem striga cu încredere și cu mândrie: Să trăiască scumpa patrie de sine stătătoare!”

După banchet, Domnitorul, Doamna și Ducele de Nassau pleacă de-a dreptul la Cotroceni; spre seară ploaia încetează și orașul iluminat, cu toate că focurile de artificii și defilarea au fost amânate pe mâine.

ciară gata și promite că le va îndrepta, ca astfel să vindece ranele de care se tânguie — pe drept — neamul românesc. Iar în parlament tratează cu mânuși pe deputații români punându-și partidul să-i aprobe, pe alocurea chiar să-i apere împotriva injurărilor o poziției.

È evidentă intenția contelui Tisza. Dacă nu a voit să împace Români pe cale oablă satisfăcându-le dorințele, vrea să dovedească în fața Vienei și a factorilor externi cari cer împăcarea noastră, că înțelegerea numai pe față a eșuat, de fapt însă s'a făcut o apropiere mare între Români și Unguri. Și pregătit astfel terenul nu peste mult se va putea face și pe față pacea, ale cărei rezultate el le anticipază deja prin îndreptările ce le realizează.

Indată după primele declarații de felul acesta câțiva distinși membri ai comitetului au enunțat hotărât adevărul, că tratativele sunt a se considera pe deplin finalizate, pacea în forma în care era să se facă a eșuat cu desăvârșire, că cerințele noastre nu sunt de așa natură încât să permită târguiești și renunțări. Iar acțiunea noastră politică va continua.

Tratativele nu să ne fi apropiat ci mai mult ne-au îndepărtat de Unguri dovedindu-ne cât de incompatibilă e concepția ungu-rească cu cerințele noastre, cât de imposibil e să realizăm programul național prin învoeli cu oamenii conducători unguri de azi, până se va găsi unul care să aibă curajul să recunoască că neamul unguresc are tendințe exagerate, cari vatamă drepturile egale ale altor neamuri, le împiedecă în libera lor dezvoltare și că trebuie să renunțe la ele acceptând o schimbare potrivită a constituției. Numai curajul ar trebui să-l aibă, puțință ar fi, ne voind nimenea să lipească pe neamul unguresc de drepturile lui, ci să recunoască drepturile popoarelor până acuma apăsate. Micile reforme promise de Tisza sunt numai vindecarea unor nedreptăți de administrație relative mici, cari nu pot da nimănu dreptul să spună că ni s'a îmbunătățit soarta. Nu sunt alta decât un flastru aplicat pe o mică zgărietură la un deget — pe când noi sângerăm din atâtea rane vechi și adânci.

Situația noastră de azi nu e cu nimic mai bună decât cea de mai înainte ci în urma legilor aduse chiar sub guvernul lui Tisza e cu mult mai grea. Adevăratele sentimente și intenții a lui Tisza sunt cristalizate în aceste legi nouă și mai ales în declarația lui din timpul din urmă, că anume legea de naționalități, care ne dă unele drepturi, nu mai trebuie executată fiind aceea prescrisă în urma neexecutării ei de până acum. Un astfel de cinism n'a dovedit încă nici un alt politician ungu, ori cât ar fi fost acela de mare dușman al nostru.

Calul troian e prea puțin măestrat făcut și nu se poate crede că Viena sau altcineva ar fi atât de naiv să accepte asemenea rezolvire a chestiunii românești.

Iar sufletul românesc de pretutindenea e cu mult mai treaz decât să poată fi orbit de scamatoriile contelui Tisza, e cu mult mai jiguit de nedreptatea ce ni se face și cu mult mai unitar decât să nu se identifice cu durerea noastră și să nu fie influențat în acțiunea sa și de soarta ce avem să o ducem în acest stat vitreg.

Lupta pentru școala națională în Rusia.

Arad, 11 Martie.

La noi se crede, că mișcările naționaliste în Rusia sunt imposibile și că unificarea națională în acest puternic imperiu ar avea mai multe șanse de izbândă, cu în alte state poliglote. Adevărul este însă contrariu. „Deutsches Volksblatt” din Viena în numărul său din 17 Ianuarie a. c. a adus un primarticol sub titlul „Rusia la răspântie” din condeiul cunoscutului publicist rus L. Woronin. Articolul acesta începe astfel: „Stat național ori stat de naționalități? Aceasta este pentru Rusia problema, a cărei rezolvire nu se mai poate amâna. Au trecut vremile, când supremația rusească asupra naționalităților acestui imperiu era ceva de sine înțeles. Revoluția din 1905 n'a fost altceva, decât răscălașul naționalităților împotriva supremației rusești”.

Tot în luna Ianuarie din anul acesta s'a ținut la Petersburg congresul învățătorilor din Rusia, la care au participat la vre-o 6500 de învățători de la școlile populare. Încă în prima zi a congresului s'a pus la ordinea zilei chestia școlii populare în ținuturile naționalităților nerusești din Rusia, mai ales chestia școlilor populare în Ucraina. Unul dintre vorbitori a demonstrat, că în Wolhynia Rușii analfabeți dau un procent de 46%, iar la Ucrainii din aceeași provincie procentul analfabeților se urcă la cifra enormă de 91%, cu toate că tineretul rutean (ucrainic) cercetează în aceeași măsură școala ca și Rușii. Cauza este că copiii ucrainici sunt instruiți exclusiv în limba rusească, întocmai ca școlarii români în școlile de stat maghiare. Tineretul ucrainic ieșit din aceste școli populare devine încurând recidiv-analfabet, căci nefiind instruiți

în limba lor maternă copiii peste 2—3 ani uită chiar și cetitul în limba rusească.

După două zile de discuție congresul învățătorilor din Rusia a primit o rezoluțiune, care pretinde ca instrucția în școlile populare ale naționalităților din Rusia să se facă în limba acelor naționalități. Limba rusească să se introducă ca studiu obligativ numai începând din clasa a III-a, iar în preparandile, unde se pregătesc învățătorii pentru ținuturile naționalităților nerusești, să se propună limba și literatura, istoria și geografia acelor naționalități. Această rezoluțiune a fost primită cu unanimitate și mare însuflețire.

Presă șovinistă rusească, bine înțeles, întocmai ca în Ungaria constituțională, strigă după procurori. Marele ziar rusec „Svet” spre pildă declară trădători de patrie pe învățătorii, cari au primit rezoluțiunea din chestie și termină astfel: „Francisc Ferdinand, moștenitorul de tron al Austriei va decora poate pe referenții Inditsch, Tschaly și Sokol pentru referențele lor. Mai multe ziare provoacă pe ministrul instrucției, cu să introducă cercetare împotriva învățătorilor ucrainici, iar panrusul Menschikoi, Apponyi muscăles, pretinde pedepsirea aspră a acelor trădători de patrie.

Mișcarea naționalistă și-a aruncat valurile și în дума, unde chiar episcopul rusec Nikon a prezentat un proiect de lege, care ar dispune ca în școlile, unde învață școlarii ucrainici să se introducă ca limbă de propunere limba ruteană. Episcopul, ce e drept, a fost imediat internat la Krasnojarsk, dar trezirea naționalităților nerusești își face cursul său și chestia ucraină începe să devină primejdia Rusiei unitare naționale.

11/23 Mai. Trupele sunt înșirate de la Palat până în Bulevard; aci, în fața statuei lui Mihai Viteazul, Domnitorul și Ducele de Nassau primesc călare defilarea trupelor; seara focuri de artificii în Cișmigiu.

18/30 Iunie. Chestiunea Arab-Tabiei și a frontierei româno-bulgare s'a deslegat cu bine. Reprezentantul României depeșează din Berlin că înțelegerea dintre Austro-Ungaria și Rusia, cu privire la noua frontieră, a fost aprobată și de Germania. Deși granița nu corespunde cu totul dorințelor României, este totuși o graniță bună; ea dă României Arab-Tabia și își păstrează caracterul european, neputând fi schimbată fără de aprobarea marilor puteri.

17 (29) Iulie. Generalul Ghica depeșează din Petersburg că toate puterile au comunicat guvernului rusesc învoirea lor cu granița româno-bulgară, stabilită între Rusia și Austro-Ungaria; astfel noua graniță este definitiv stabilită.

24 Iulie (5 August). Domnitorul scrie tatălui Său:

„Astăzi îți scriu cu inima plină de bucurie, căci în sfârșit îți pot vesti plecarea noastră apropiată, care ne va aduce revederea fierbinte dorită! Ieri am sosit aci în Sinaia, după ce am hotărât la București o serie întreagă de chestiuni importante, ce rămăseseră suspendate; astfel pe la începutul săptămânii viitoare putem porni la drum: De Duminecă în 8 zile nădăjduiesc să sosesc la voi! Pe cât este de apropiată

revederea, pe atât de îndepărtată mi se pare încă, pentru că ard de nerăbdare!”

29 Iulie (10 August). Domnitorul și Doamna trec granița pe la Predeal; până aci li însoțesc toți miniștrii și mulți domni și doamne din societatea bucureșteană; despărțirea devine o manifestațiune măreață.

2 (14) August. Domnitorul și Doamna au sosit de ieri în Ischl, ca să facă o vizită împăratului Francisc Iosif, care-i primește cu deosebită cinste și simpatie. Împăratul vorbește cu multă căldură despre izbânzile tinerei armate române și numește pe domnitor șeful reg. 6 de infanterie (din Budapesta), care va purta de aci înainte numele domnitorului.

3 (15) August. Perechea domnitoare ajunge seara în München; aci Doamna Elisabeta se desparte de domnitor, plecând de-a dreptul la Neuwied, ca să poată revedea cât mai curând pe dulcea-i mamă; în aceeași seară domnitorul pleacă mai departe, spre casa părintească, oprindu-se peste noapte în Ulm.

4 (16) August. Din pricina dorului și a neastâmpărului de a-si revedea părintii, domnitorul nu poate dormi toată noaptea; se scoală în zori de zi și face o plimbare prin vechea cetate împăratească. Plecând mai departe, sosește cu trenul la Memmen, unde se întâlnește cu scumpa sa mamă, care-l poate îmbrățișa iarăși, adânc mișcată, după șase ani de lungă și grea despărțire. Parcă din urmă a călătoriei, până la casa părintească din Kranchenvies, mama și

fiul o străbat în trăsură; principele Carol Anton, așezat într'un scaun pe roțile, din pricina boalei sale de picioare, așteaptă plin de bucurie și de neastâmpăr pe fiul cel drag, otelit de atâtea și atâtea încercări. Multă vreme nici unul nu găsește cuvinte ca să-și tălmăcească simțirile; principele Carol se bucură din suflet că tatăl său nu s'a schimbat aproape de loc; anii au trecut peste dânsul c'o dulce adiere!

10 (22) August. Intrarea și primirea triumfală a principelui Carol în Sigmaringen; orașul natal a ținut să întâmpine sărbătorește pe principele întors acasă după atâtea ani de zile, din țara depărtată, pe care prin luptă a condus-o la biruință și neatârnamare.

Plecând cu trăsura din Kranchenvies, domnitorul român și mama Sa trec prin splendidă grădină zoologică și își fac intrarea în oraș; pe străzi societățile veteranilor formează gardă de onoare; în piața Carol, principele este salutat printr'o cuvântare plină de avânt, iar la poarta castelului principele Carol Anton, în mare ținută, purtând pentru prima oară cordo-nul ordinului „Steaua României”, își așteaptă fiul, care a purtat gloria casei sale în țări atât de depărtate, voind să-și primească sărbătorește ca pe un suveran și să-l conducă în castelul strămoșilor săi. Cu prilejul acestei recepțiuni, pe care figura tatălui, ce se ridică în picioare pe scaunul cu roțile, o face îndoit de sgușuitoare, principele Carol își pierde o clipă firea; alături de scumpul său părinte, fiul păsește apoi în sala cavalerilor, restaurată din nou, unde li sus-

Principiul național este irezistibil și el va trebui să schimbe cu timpul fața Europei ostice.

Și dacă Rușii nu pot face din statul lor un stat unitar național, cred Ungurii că vor putea face ei lucrul acesta în Ungaria? Broasca mică cât un cu... *

Unde-s procurorii?! Ziarele rusești au primit, după cum era de așteptat, cu revoltă sentința adusă în procesul Rutenilor la Sighetul Marmatiei. În focul aprig ce deschid acum împotriva Ungariei, s'a întâmplat însă să ridice involuntar vălul politic ce tot mai acoperea atentul dela Dobrițin.

Lată de pildă, ce scrie ziarul Sviet dela Petersburg, într'un număr recent:

Sentința din Sighetul Marmatiei a împlinit toate așteptările dictatorului Tisza. Această sentință nedreaptă și revoltătoare este o rușine pentru justiția maghiară, care se află sub influința administrației.

Toate națiunile subjugate de maghiari, fiind de acord asupra acestui proces, și-au trimis cei mai buni адвоциți la Sighetul Marmatiei, spre a apăra cauza Rutenilor. Această sentință mențuroasă indică la ce ne putem aștepta din partea guvernului ungar. Sugrumarea dreptului și adevărului va provoca o isbitură generală împotriva politicii de violență, astfel că guvernul Tisza nu va mai fi în stare să se mențină. Această politică a provocat și atentul dela Dobrițin. Ea va mai provoca și alte acte de terorism în toate provinciile acelei monarhii compusă din petice. Astfel sentința din Sighetul Marmatiei va avea totuși un folos, întrucât ea înseamnă începutul descompunerii Austro-Ungariei, care a fost salvată la 1849 de Rusia.

Lată o probă nu se poate mai evidentă de originea atentatului dela Dobrițin! Lată o amenințare din cele mai puțin ascunse! Întrebăm: veni-vor procurorii să-i învețe minte pe nespătații cari au stropit cu noroiul celor mai infame învinuiri atitudinea și moravurile politice ale noroiului român din Ungaria?!

PERECHEA MOSTENITOARE ROMÂNĂ LA PETERSBURG. Ni se telegrafiază din București: AA. LL. RR. principele moștenitor Ferdinand și principesa Maria, va pleca zilele aceste, dimpreună cu moștenitorul presumpțiv A. S. R. prințul Carol, la St. Petersburg, ca să pețescă pe scama prințului mâna marelui ducesă Olga, fiica țarului.

„Apărarea maghiarimei”. Suș acest titlu ziarul evreo-maghiar „Pesti Hirlop” publică în numărul de azi un prim articol, în care arată ce măsuri ar trebui să ia maghiarimea pentru asigurarea existenței sale în Europa. Dăm în

prezentați toți funcționarii casei domnitoare și autorități ale orașului și ale județului.

14 (26) Aug. Din nefericire, astăzi e ziua cea din urmă a petrecerii principelui Carol în Kranchenwies, — petrecere așa de bogată în ceasuri de neuitată fericire familiară, cu nesfârșite aduceri aminte și planuri de viitor.

— Principele Carol se sfătuiește cu tatăl Său în chestiunea succesiunii la tron, a cărei definitivă stabilire o doresc toți bărbații de stat ai României. Un schimb de scrisori oficiale, între tată și fiu, va hotărî chestiunea în sensul constituției române, care prevede că succesiunea la tron va trece asupra fratelui mai mare al domnitorului, ori asupra fiilor săi, dacă actuala pereche domnitoare nu se va bucura de urmași direcți.

15 (27) August. În drumul spre casă, domnitorul revede la Frankfurt pe Doamna Elisabeta și mama Sa; amândouă îl așteaptă cu dor și nerăbdare și până târziu noaptea stau de vorbă cu Dânsul, împărțându-și bucuria și multele impresii.

16 (28) August. Perechea domnitoare pleacă prin Kassel la Postdam, să viziteze pe împăratul și împărăteasa Germaniei. În Kassel li s'au reprezentat România la Berlin și generalul Schlotheim, fostul comandant al principelui Carol în regimentul al doilea de dragoni, prin anii saizeci.

Seara pe la opt Domnitorul și Doamna sosesc în Postdam; la gară sunt primiți de principele Wilhelm, nepotul împăratului și de prințul Fri-

deric, fratele domnitorului, cu tânăra sa soție. După ce se salută cu toată dragostea, dânsii se îndreaptă spre palat, unde-i așteaptă împăratul, împărăteasa și principesa moștenitoare. Este mișcătoare și foarte cordială primirea împăratului, care-L îmbrățișează pe domnitor de repetate ori, împărțându-i bucuria de-a putea să-l revadă în sfârșit, după un timp atât de îndelungat, plin de mari evenimente pentru Dânsul și pentru România. Împărăteasa își exprimă vechile și duioasele sentimente de mamă, iar principesa moștenitoare, ale cărei trăsături mai poartă urmele durerii pentru pierderea timpurii a unui fiu, întimpină cu îndoită dragoste pe Doamna Elisabeta, pe care n'a mai văzut-o, de când soarta o lovise cu aceeaș cruzime: „Amândouă trebuie să trecem înainte peste morminte”, îi spune Dânsa mișcată și în bucuria revederii se amestecă o picătură de amară suferință.

rezumat scurt câteva pasagii, pentru ilustrarea mentalității de care sunt conduși șovinisti noștri:

— Noi (adecă Maghiarii) credem că e datorința statului să maghiarizeze și guvernele trebuie să facă tot posibilul pentru asimilarea naționalităților; deci condamnăm programul contelui Tisza, care are de scop valahizarea statului. Noi vrem ca pământul acesta să fie numai al Ungurilor, cari l-au ocupat cu arma înainte cu 1000 de ani și l-au stropit cu sângele lor. Cui nu-i place supremația maghiară, limba statului, poftescă să plece: Valahii în Valahia, Sârbii în Sârbia etc.

— Noi Maghiarii avem drept la politica de maghiarizare agresivă, deoarece așa se face și în celelalte țări, așa face și România cu Ciangăii. Dar se poate în urma urmelor să maghiarizăm și cu buna: prin școală. Guvernul trebuie să decidă, ca în părțile locuite de naționalități să se trimită funcționari, învățători etc. curat maghiari, iar pe intelectuali naționalități să-i mute în pusta maghiară. Trebuie desființat partidul național, instituțiile și școlile românești, cari sunt reduse la cotețe de porci.

— Dacă statul nu va proceda astfel, atunci va pieri maghiarimea și încă de moartea cea mai scârboasă: nimicirea de limba și cultura lui Horea, Cloșca, Iancu, — ceea ce însemnează că se încecă într'o mocirlă...

Fără comentari!

Pentru înțelegerea cu Românii. Comisiunea municipală a comitatului Târnava-mare în adunarea generală de alaltăieri, ținută sub președinția comitelui suprem Ștefan Somogy, a luat hotărîrea să-i trimită moștenitorului de tron o adresă de felicitare, din prilejul împlinirii etății de 50 de ani. Totodată, (la propunerea președintelui) trecându-se peste adresa societății EMKE, adunarea își exprimă încrederea pentru politica urmată de contele Tisza, pe care îl felicită călduros pentru inițiativa și intențiunile bune în chestia tratatelor cu Românii. Adunarea a aclamat în unanimitate amândouă hotărârile. — Dovadă că numai într'un comitat românesc mai există interes pentru țară și alipire la tron.

Comiții supremi din Ardeal și tratativele. Cei ce se bucură mai mult de esuarea tratatelor, sunt comiții supremi din Ardeal. Dlor se temeau că ajungându-se la o înțelegere cu Românii, vor fi scoși frumuseț din post de vre-un „daco-român”. Drept aceea vre-o opt dintre ei s'au jurat pe sfânta

cruce, că la numirea primului comite valah, își vor da dâmsia irevocabil. Deocamdată sunt în expectativă; noi însă am dori să se hotărască cât mai iute.

Copii neinstruiți, țărani emigrați. Comisiunea administrativă a comitatului Arad și-a ținut adunarea generală obișnuită, sub președinția comitelui suprem, baronul Ivan Urbán. Președintele a raportat, că în decursul unei trecute a eliberat 600 (șase sute) pașapoarte pentru străinătate și cam tot atâtea cereri a respins (majoritatea muncitori cari pleacă în America). Comisiunea a mai constatat că dintre copiii obligați de școală în comitatul Aradului, 11.000 (unsprezece mii) nu cercetează școala: dintre aceștia 7000 (șapte mii) sunt Români, ceilalți 4000 de altă naționalitate. — Constatări cum nu se poate mai dureroase pentru țara noastră nefericită...

Revizuirea constituției române.

București, 10 Martie.

Ieri, Luni, s'a cetit în cameră și senat pentru prima oară propunerea pentru revizuirea constituției.

Propunerea e semnată de dnii: C. Costescu-Comăneanu, general Al. Constantinescu, Valerian-Ursianu, I. Stavri-Brătianu, Em. Em. Crețulescu, Al. I. Filipescu și Eduard Ulle.

Procedarea grabnică a guvernului a surprins opoziția conservatoare. Aceasta vede în gestul grăbit al guvernului, de a face propunerea de revizuire, o indicație că și discuțiile asupra modificărilor constituției vor fi făcute în pripă. De aci rostul declarației făcută ieri la cameră de d. C. C. Arion în numele partidului conservator.

D. Brătianu a ținut însă să liniștească imediat pe d. Arion și a declarat că discuția propunerii de revizuire va fi lăsată liberă în tot timpul prevăzut de constituție, adecă 30 zile cât vor trebui până la votarea propunerii.

Ședința camerei se deschide la orele 2 și jum. sub președinția dlui M. Pherichide.

D. M.G. Orleanu: În numele mai multor deputați dau cetire propunerii de modificare a constituției (aplaude.)

icoana fermecătoarei principese Margareta și Dânsul își aduce aminte cu recunoștință de toată dragostea pe care principele Ioan, regele de mai târziu al Saxoniei, i-o arătase Lui și fratilor Săi timp de aproape șapte ani, dela 1850—1856, cât a petrecut în Dresda. De atunci castelul s'a învârtit în parte și locurile virane, pe cari copilul se juca în zburdălnicia lui, astăzi s'au prefăcut într'un cartier cu totul nou... Dresda a devenit oraș mare și numai frumoasele muzee, cu neîntrecutele comori de artă, mai vorbesc tainic domnitorului de zilele de aur ale copilăriei Sale...

22 August (3 Sept.) în gara din Düsseldorf, principele de Wied așteaptă cu drag pe domnitor și pe sora sa, Doamna Elisabeta; împreună pleacă de-a dreptul la castelul „Jägerhof”, pe care domnitorul nu l'a mai revăzut din anul 1866: în uniforma regimentului Său de dragoni, Dânsul pornise atunci călare, pe tăcute, ca să se ducă în taină spre noua sa patrie — plini de grije îl urmăreau cu ochii părinții dela fereastra castelului: deși anii, ce s'au scurs de atunci, l'au dăruit din belșug, lipsindu-L de prea puține lucruri pe cari le putea numi ale Sale, totuș aducerile aminte îl umplu de melancolie — căci trecutul, cu toate grijile și temerile lui, a dispărut odată cu tinerețea și cu atâtea din speranțele ei; ceea ce ai ajuns, nu ți se pare nici odată așa de strălucit ca ideea lui răvnit.

30 August (11 Sept.) Primind din partea generalului Slăniceanu, ministrul de război, o te-

Domnilor deputați,

Cea mai puternică cheazăie a liniștii dezvoltării a unei țări stă în respectul constituției ei. Dar pentru aceasta se cere ca și constituția să fie neîncetată expresia credincioasă a stării reale și a nevoilor acelei societăți.

După ultimele prefaceri din peninsula balcanică și față de marile datorii pe cari ele ni le impun, apare și mai lămurit că ne găsim în momentul de față într'un stadiu al evoluției noastre în care dispozițiile pactului nostru fundamental nu mai corespund tuturor cerințelor stării noastre sociale. Suntem frământați de două mari probleme: problema agrară și problema politică. Cât timp nu le vom rezolva, nici propășirea, nici liniștea statului nu vor fi asigurate. Se cuvine deci ca, în interesul însăși al sănătoasei și temeinicei noastre dezvoltări, să procedăm fără de întârziere la deslegarea acestor două mari chestiuni.

Problema agrară apasă de mult asupra destinului României. O repartitie anormală a proprietății a creat un adânc dezechilibru între proprietatea mare și cea mică. mijloacele întrebuințate până astăzi pentru a îndrepta răul n'au putut răpi chestiunii caracterul ei de intensă gravitate și periodic ea s'a manifestat cu violențe cari uneori au zdruncinat temelile statului. Numai înmulțind numărul proprietarilor mici și dându-le puțină să formeze o mică proprietate economică de sine stătătoare vom înlătura primejdia sub a cărei grijă trăim.

Pentru a ajunge însă la acest rezultat vânzarea de bună voie a moșiilor statului și ale așezămintelor nu este îndestulătoare. Pe de o parte fiindcă întinderile de cari mai dispun așezămintele și statul nu sunt mari și pe de altă parte fiindcă multe din aceste așezăminte n'ar putea să se vândă de bună voie fără ca prin aceasta să se expue la revocarea titlurilor în temeiul cărora ele au fost constituite.

Asa fiind, singurul mijloc este de a autoriza statul ca în anume condițiuni și în schimbul unei drepturi și prealabile despăgubiri să poată expropria marea proprietate de o parte din prisosul ei în folosul sătenilor.

Avem convingerea că propunând o asemenea expropriere, departe de a lovi în dreptul de proprietate îl vom întări, fiindcă vom armoniza interesele marii și a micii proprietăți și vom rezima viața acestui stat pe o pătură numeroasă de oameni tot mai interesați a apăra principiul proprietății și a conduce la echilibrul social.

De aceea vă cerem revizuirea art. 19 din constituție.

Art. 20 și 132 fiind în strânsă și directă legătură cu chestiunea micii proprietăți urmează să se prevadă și revizuirea lor.

Telegramă de felicitare în amintirea luării Griviței, domnitorul îi răspunde următoarele:

„Deși departe de țară, toate gândurile Mele sunt astăzi în mijlocul scumpei Mele armate, care 'n ziua aceasta memorabilă a știut să vestească lumii, prin vitejia sa, gloria României; dar trebuie să ne aducem aminte și de vitejii căzuți, cari au pus temelii neatarnării patriei!”

Și primul ministru a felicitat pe domnitor în numele întregului guvern. Domnitorul îi mulțumește prin următoarea telegramă:

„Adânc mișcat de urările ce-Mi exprimați pentru această zi vrednică de pomenire, în care Mi-a fost dat a reinvia, în capul bravei noastre oștiri, vitejia strămoșească, sunt mândru a conduce destinele unei națiuni, hotărâtă a statornici totul și a nu se da înapoi din fața nici unei jertfe pentru apărarea drepturilor și neatarnării sale. Dumnezeu va veghea și în viitor asupra scumpei noastre patrii!”

2 (14) Oct. După o noapte petrecută în tren, Domnitorul și Doamna sosesc la Verciorova, în hotarul României, unde sunt întâmpinați cu entuziasm; acoperiți de flori, în urale și cântece de muzică. Dânsii se urcă 'n trenul special care-i va duce la București. Pretutindenea, dar mai cu seamă la Craiova și Pitești, gările sunt pline de oameni, cari salută pe suverani cu mare însufletire; în capitală, la mica gară Cotroceni, Le-au ieșit înainte căpeteniile autorităților civile și militare precum și numeroase doamne din înalta societate.

4 (16) Oct. Domnitorul scrie tatălui Său:

„Am ajuns cu bine acasă și petrecerea noastră împreună, prea scurtă din nenorocire, mi se pare astăzi numai un vis frumos. Vă mulțumim încă odată pentru toată dragostea voastră și gândurile noastre vă caută pline de dor în cercul familiar atât de drag nouă...”

Al doilea mare problem care se impune luării aminte a tuturor aceluia ce au grija viitorului acestui regat este problema politică. Nu este cu puțință ca după 40 de ani de dezvoltare în toate ramurile, de simțitoare și strălucite progrese. România să trăiască cu formele politice din primele timpuri ale organizării ei constituționale și să continue a lăsa în afară de viața publică marea majoritate a cetățenilor ei.

Cu prilejul evenimentelor din vara trecută poporul nostru a dat tuturor o nouă dovadă a conștiinței sale politice și naționale. Socotim deci că a sunat ceasul în care el trebuie să fie chemat să participe la viața publică.

Desființând actualele colegii electorale și sporind numărul alegătorilor, avem credința nu numai că vom reduce acțiunea pe care influențele personale le pot exercita asupra corpului electoral și că vom îngădui astfel vitei noastre publice puțințe de a se așeza pe temelii sănătoase a intereselor obștești și a marilor curente ale opiniei publice, dar avem totdeodată și neștrămutata convingere că, solidarizând pe cât mai mulți cu conducerea și răspunderile statului, vom face o operă binefăcătoare de consolidare politică și înfrățire socială.

Pentru a înlătura însă neajunsurile sistemului majoritar credem nemerit să se examineze dacă deodată cu reforma electorală nu trebuie să se introducă în constituție și principiul reprezentării minorităților. De asemenea fiindcă votul nu este numai un drept, dar și o datorie cetățenească, este de cercetat obligativitatea lui; iar ca un corolar al lărgirii dreptului de vot paragraful al 2-lea din art. 26 din constituție, care supune întrunirile sub cer liber la anume restricțiuni, trebuie neapărat revizuit.

Schimbarea sistemului de recrutare a membrilor adunării deputaților atrage după sine o reorganizare a senatului și a colegiului său electoral, păstrându-i-se bine înțeles caracterul de corp ponderator.

Pentru aceste cuvinte, vă rugăm să declarați că este locul să se revizuiască toate articolele dela secția I și secția II, adică articolele: 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65 și 66 pentru camera și 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80 și 81 pentru senat, precum și art. 26.

Cu acest prilej ar fi bine să prevedem și alte modificări ale constituției. Într'adevăr, constituția cuprinde texte cari trebuiesc revizuite, fie că și-au îndeplinit scopul, fie că nelămurita lor redactare a dat naștere la controverse. Astfel există de mult îndoială asupra înțeleșului dispoziției din art. 23, care hotărăște că învățământul trebuie dat fără plată în școlile statului. Pentru a curma pe viitor orice îndoială, e bine să se introducă în constituție un text lămurit.

Deoarece prin legile de organizare judecătorească s'a întins inamovabilitatea magistraturii, e de văzut că acest principiu să-și primească sancțiunea constituțională.

Articolul 104 din constituție trebuie deci modificat. În legătură cu aceasta e nevoie să se revizuiască și dispozițiile art. 130.

Printre dispozițiile constituției cari trebuiesc abrogate pentru că și-au împlinit menirea este art. 131, ea lipsit astăzi de interes, și art. 102, care se ocupă de chestiunea responsabilității ministeriale.

În fine este locul să se dea o altă redacție ultimelor trei aliniate ale art. 101, care se ocupă și ele de chestiunea responsabilității ministeriale, precum și articolului adițional de sub art. 132 privitor la Dobrogea (art. 133).

În consecință, camerele de revizuire vor trebui să dispue numerotarea articolelor după ordinea numerică.

Acstea sunt textele din constituție a căror revizuire e necesară spre a da pactului nostru fundamental puțință să răspundă nevoilor și năzuințelor României.

Subsemnații, pe temeiul considerațiilor mai sus expuse și pătrunși de însemnătatea actului ce ne este dat să săvârșim, vă rugăm, d-lor deputați, să votați alăturata propunere. (Aplauze).

Propunere:

Potrivit art. 120 din constituție, adunarea deputaților declară că este nevoie să se revizuiască următoarele articole din constituție: 19, 20, 23, 26, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 101, 102, 104, 130, 131, 132, 133 (articolul adițional)”

După declarațiile dlor **C. C. Arion, Dr. C. Istrati și P. P. Carp**, răspunde d. **I. C. C. Brătianu**, președinte al consiliului.

Se cere urgentă și camera o admite.

Dsa spune, între altele:

Domnilor, noi dorim în mod sincer ca discuția asupra propunerii de revizuire a constituției să se facă în chipul cel mai larg, în atmosfera nu numai cea mai liniștită, dar în atmosfera cea mai prielnică, pentru a putea găsi soluțiunea care pe toți, dacă nu să-i satisfacă, dar cel puțin să-i apropie, dar cu rezervele exprese, că acele soluțiuni să nu atingă și să nu scadă nimic din principiile precis exprimate de programul nostru de partid (Aplauze prelungite).

Am lăsat tocmai un caracter destul de larg propunerilor noastre pentru ca în cadrul lor să poată să intre un program de conciliație. Le-am făcut însă destul de precise, ca conciliațiunea aceasta să nu treacă peste acele limite care ar face ineficace reformele pe care vom să le înfăptuim. (Aplauze prelungite.)

Nu am crezut că a venit momentul, să dăm formulele precise ale redacțiunii viitoarei constituțiuni pentru că cred, că până când nu va fi constituit parlamentul de revizuire a constituției, nu este nici legal, nu este nici oportun ca această preciziune să se facă. (Aplauze prelungite.)

Noi sincer vom să ținem seamă de curente și de opiniunea publică... (Aplauze).

Dela senat.

După deschiderea ședinței, d. **Costescu-Comaneanu** face următoarea declarațiune:

„Un număr de senatori de acord cu mai mulți deputați au luat inițiativa de a propune o revizuire a mai multor texte din constituție spre a se satisfacă marile și urgentele nevoi pe cari le reclamă țara. Expunerea de motive este identică la senat ca și la cameră, arătând astfel acordul complet ce există între cameră și senat. Revizuirea constituției se face spre a se înlătura unele nedreptăți ce le suferă cei mai mulți din această țară.

Dsa face apoi apel la concursul tuturor ca să sprijine aceste mari reforme.

În urmă d. **N. Ionescu** secretarul senatului dă cetire expunerii de motive pe care am rezumat-o în darea de seamă dela cameră.

Propunerea a fost apoi trimisă de urgență în secțiuni.

Un nou războiu în perspectivă

Convorbire cu un distins ofițer superior român

Arad, 11 Martie.

Un redactor al ziarului „Dreptatea” din București a avut o convorbire cu unul din ofițerii superiori cei mai distinși ai armatei române asupra știrilor alarmante din ziarul străine asupra mobilizării de probă pe care vrea s'o facă Rusia la granițele Austro-Ungariei și Germaniei. Distinsul ofițer a făcut următoarele declarații:

— *Ar fi natural, îndrăznet, dacă cineva, ori cine ar fi, ar risca afirmațiuni precise asupra adevăratelor intențiuni ale Rusiei căci asemenea lucruri rămân strict secrete și nu le cunoaște decât țara și primul său ministru și poate și ministrul de război. Fapt este însă că și Germania și Austro-Ungaria sunt foarte alarmate și au răspuns la acea mobilizare de probă cu trimiterea la granița rusească a numeroase trupe. Ce va ieși de aci, nu se poate prevedea. Dar se pare că cancelariile din Berlin și Viena sunt extraordinar de pesimiste și pesimismul acesta a început să se răsună prin presa olicioasă și semi-oficioasă.*

— *Dar ce interes poate să aibe Rusia de a provoca o conflagrație?*

— *În Rusia, a răspuns ofițerul, se întrecuiesc atâtea interese și curente, încât nu poți să știi niciodată ce scopuri urmărește. Diplomația rusească a suferit multe înfrângeri și materiale și morale dela războiul japonez încoace și nu e mulțumită nici cu rezultatele ultimelor războaie balcanice. Pan-slavii și stii sunt mai dârji ca ori când și așa zisul partid răsboinic se agită mereu. În Rusia predomină credința că ori care ar fi rezultatul unui război eur-*

pean, chiar dacă ar suferi o înfrângere ea nu are ce pierde, căci nimeni nu se va atinge de un petec de pământ rusec; ba poate să și câștige chiar după o înfrângere, căci va fi aruncat zăpăceală, desordine și conflicte între celelalte state europene, cari vor fi atrase în război, și dintr-o nouă împărțire a hartei geografice Rusia poate să tragă toloase.

— Credeți așa dar, — am continuat eu întrebările — că ar putea să izbucnească în curând o asemenea conflagrație?

— Cine știe? Nu-mi vine a crede că atentatele dela Dobrițin, Fiume, etc. ar fi, cum am cetit prin ziare preludiul tendințelor rusești, de a provoca tulburări cari să legitimizeze intrarea în acțiune a Rusiei. Dacă ea vreu război, apoi găsește ușor un pretext. Mai alarmantă e mobilizarea de probă. Știți că a făcut una și anul trecut, în toată războiului din Balcani, și atunci se cunoștea scopul: să înțimideze pe Austria, care se amesteca prea mult în treburile din Orientul european. Dar și atunci Austria a luat măsuri de apărare și a continuat să tragă sfiori diplomatice. Dacă Rusia repetă acum aceeași manevră, când știe prea bine că adversara ei va răspunde cu o nouă concentrare de forțe armate la graniță, se poate presupune că diplomația rusă caută un pretext de conflict în însăș mobilizarea ei de probă. Cât de ușor se pot descărca câteva puști, așa din întâmplare, între sentinele sau avantposturile de frontieră!...

— Dar noi?...

— Noi? Noi vom avea o situație întru câtva dificilă, deoarece vom fi siliți să stăm cu arma la mână și la nord și la sud și la răsărit și la apus. Fiindcă nu știm din ce parte vom fi și noi atrași în hora macabră sau dacă nu vom fi siliți să luptăm în două direcțiuni: cu una din armatele dela nord și în acelaș timp cu iubiții noștri vecini dela sud...

— Cu Bulgarii?

— Evident.

— Se fac la noi ceva pregătiri?

— Nu pot să vă răspund. Atâta mi-e permis să vă spun: la ministerul nostru de război și la statul major general se lucrează cu o febrilitate extraordinară. Înțelegeți, trebuie să fim cu ochii în pătra, să nu fim surprinși.

— Nu ar fi însă posibil ca noi nici să nu fim atrași într-o eventuală conflagrație între puterile mari?

— Este cu desăvârșire exclus ca noi să fim scutiți de a intra în foc. Avem o poziție geografică de așa natură, că nu putem scăpa. Unde mai pui că avem și legături diplomatice fie cu unii, fie cu alții, cari ne vor sili sau să le dăm ajutor efectiv sau să formăm un zid de apărare într-o direcție oarecare.

— Vom mobiliza prin urmare și noi?

— Neapărat.

o adunare, în care s'a stabilit programul și s'au formulat punctamente ca acestea: *autonomia Ardealului; în ținuturile românești administrație și justiție românească; funcționari români, revizuirea legii de naționalitate, autonomia bisericilor și școlii românești și la sfârșit, sufragiul universal.* (Vie ilaritate în partea opoziției maghiare.) De atunci programul partidului național român n'a fost întregit cu nici un dezerat favorabil intereselor economice și sociale ale poporului, ci i s'a adăugat programului un singur punct nou și anume: limba germană să se mențină în armată.

V. Sümegi (kossuthist): Fac politică hohenzollernistă!

Contele Șt. Bethlen: În trecut Românii alergau la Viena, azi ei aleargă la București. De acolo primesc ei sfaturi.

O voce: Și bani!

Contele Bethlen: Condamna tratativele primului ministru cu Românii. Oratorul e de părere că primul-ministru ar fi trebuit să explice cercurilor competente din Viena că pactul cu Românii e o mare greșală chiar și pentru politica externă.

Prin faptul că primul ministru s'a dămis a urma aceste tratative pare a se confirma vechea plângere a Românilor despre „politica tirană a Maghiarilor față de naționalități”.

Condamna încercarea de împăcare a primului ministru mai ales pentru faptul, că a făcut concesii Românilor, fără a le cere contravaloare. Vorbește despre cultura Ungurilor din Ardeal de care guvernul nu se îngrijește deloc. Oratorul, în numele Uniunii și al părinților maghiari, cari au decretat uniunea protestează în contra pactului cu Românii.

Președintele suspendă ședința pe 5 minute. După redeschiderea ședinții contele Bethlen își continuă discursul.

Oratorul desaproabă impunerea cunoștinței limbii românești în administrație.

Arată greșelile politice de colonizare — din punct de vedere unguresc.

Vorbește apoi despre situația politică a Maghiarilor din Ardeal, pe care autorul o găsește mai rea decât a Românilor.

Printr-o administrație cinstită și dreaptă se poate modera chestia naționalităților dar rezolvirea ei niciodată nu se poate face prin aceasta.

Oratorul nu ia la cunoștință răspunsul primului ministru.

La orele 3 d. a. președintele suspendă ședința pe timp de 1 oră.

După redeschiderea ședinței ia cuvântul deputatul slovac guvernamental *Ferdinand Juriga*.

Oratorul polemizează cu vorbirea contelui Bethlen.

Oratorul declară că pacea internă se va putea asigura numai în cazul când toate naționalitățile se vor bucura de aceleași drepturi cu naționalitatea maghiară.

Președintele (intrerupe): Fac atent pe d. deputat că naționalitate maghiară nu există!

Juriga explică deosebirea între națiune și naționalitate. Vorbește apoi despre situația politică a Slovacilor.

Cere sprijinirea din partea guvernului a instituțiilor slovace și în general a culturai poporului slovac.

Oratorul declară că Slovacii n'au făcut nici un fel de pact cu primul ministru.

Declară că ia la cunoștință răspunsul primului ministru.

Chestiunea românească în Cameră.

Ședința de azi.

— Prin telefon. —

Budapesta, 11 Martie.

Incadrată în acelaș mare interes al opiniei publice, discuția chestiunii românești s'a depănat azi cu aceleași palide sorți de izbândă.

Deputații români au fost cu toții de față la sedință.

Intâul orator a fost deputatul guvernamental *Richter*, care e preot, și a vorbit cu largi gesturi, nesustinite de nici o convingere. Vorbirea lui e un lanț de cele mai bizare antiteze. Spune, că chestiunea nu trebuie judecată cu preocupări de partid. Citește o poezie populară ungurească de pe timpul lui *Rákoczy*, poezie, în care se slăvește frățietatea maghiaro-slovacă. Naționalitățile, — spune oratorul — nu se pot desnaționaliza, — dovadă cele 60 milioane de Germani, cari nu pot strivi naționalicește pe Poloni. Oratorul a învățat limba slovacă, deși nu e aderentul curentului socialist, ori al celui futurist. (Aprobări pe hâncile guvernamentale.) Regretă că *Apponyi* nu e de față la ședința de azi. Se adresează de încheiere către contele *Ștefan Bethlen*, indemnându-l să se puie în fruntea acțiunii de *maghiarizare a naționalităților*, dezvoltând întreagă energia de care un descendent al unei familii atât de glorioase poate să fie capabil. Dar, — termină oratorul — puterea ce residă în limba naționalităților nu poate fi sugrunată.

După această vorbire plină nu numai de cele mai alese nonsensuri, ci și de contradicții elementare, urmează oratorul de gală al opoziției, cunoscutul conte *Ștefan Bethlen*, care s'a închinat cu desăvârșire acțiunii de otrăvire a relațiilor româno-maghiare.

Contele *Ștefan Bethlen*: De 50 de ani acum se întâmplă întâia oară că atitudinea partidelor ungurești în chestiunea de naționalitate nu e solidară. Politica de naționalitate, așa cum se face ea azi, e catechismul și în acelaș timp temelia chestiunii de naționalitate. Partidul guvernamental s'a abătut dela tradiția celor 50 de ani amintiți.

Lehel Héderváry: Armata are lipsă de comitagi!

Contele *Ștefan Bethlen*: Răspunderea re-

vine partidului guvernamental. Li amintește primului ministru de declarațiile tatălui său, ale lui *Coloman Tisza*, care spusese, că *statul trebuie să-și exercieze întreagă asprimea puterii față de cei ce tind să răstoarne integritatea țării*. Tot *Coloman Tisza* a spus la 1894, că oare iertat e să tragi prin promisiuni și daruri speciale pe cei ce au o vădită atitudine dușmănoasă țării. (Aplauze în partea opoziției). Tot *Coloman Tisza* constatase, că ori de câteori partidele maghiare se învrăjbesc între ele, naționalitățile nu întârzie să pescuiască în tulbure. (Aplauze).

În 20 Februarie a. c. primul ministru a anunțat oșuarea tratativelor cu Românii. A fost un lucru fericit acesta, pentru că chiar dela început tratările involucrau mare primejdie pentru Unguri. Românii au primit o neașteptată armă în urma tratărilor. Ei vor putea să spună factorilor hotărâtori ai monarhiei, că nu se bucură de drepturile cuvenite. Nu mai încapă îndoială, că primul ministru le-a pus Românilor în vedere și concesii. Nu se poate acorda cu suveranitatea statului maghiar(?!), că șeful guvernului intră la negocieri cu singuratici cetățeni.

Béla Kun (kossuthist): Li se suie Românilor la cap și-or cere de acum statul întreg pe seama lor!

Contele *Ștefan Bethlen*: Din atitudinea Românilor, atât a celor de aici cât și a celor de peste Carpați, apare că monarhia numai onorând politicește individualitatea naționalităților își va putea recâștiga puterea de acțiune. În dosul acestei atitudini stă ascuns gândul hain al ruperii și *anexării către România a Ardealului*.

Béla Kun: Ziarul „Românul” spune pe față că trebuie schimbată constituția ungară!

Al. Vaida-Voevod zimbește.

Béla Kun: Ce te rânjești? Nu te rânji!

Contele *Șt. Bethlen*: În dosul teoriilor stă conștiința a două popoare. Resentimentele ce se adapă din instinctele de rasă nu se pot elimina. (Aplauze viroase pe băncile deputaților kossuthiști.) Până la 1881 nici n'a existat un partid național românesc unitar. Vicarul episcopesc dela Sibiu de atunci, *Nicolae Popea*, a convocat

Mâne, Joi, camera va continua discuția la răspunsul contelui Tisza.

Deputatul *Rakovszky* abstea dela interpelarea pe care o anunțase.

Deputatul *Bikády* interpelează în chestia reformei școlilor civile.

Ministrul *Jankovich* aprobă propunerile interpelantului.

Correspondență din Sibiu.

Sibiu, 10 Martie.

Iarna o putem considera pusă la arhivul anotimpurilor, deoarece cu ziua de 9 Martie soarele pare a fi intrat în toate drepturile sale ce i le dă legea naturii, de a readuce la nouă viață și cu ea la noi nădejdi „vechiul nostru pământ”, și eternele noastre dorințe. Deși încă suntem departe de primele semne de verdeață, totuși o „carte verde” s'a ivit și pe la noi, încă din luna Faur.

Deși merită numai pentru informația acționarilor băncii noastre celei dintâi, ea a fost citită cu mult interes și de marele public, care nu e condus numai de interese rentabile, ci și de alte interese mai aproape de inima omului. Și de fapt „cartea verde” sibiană conține prețioase documente, cari vorbesc elocvent despre ingratitude și poftă de anăririi contemporane a unor oameni din generația mijlocie, cărora le pare că vechii stâlpi pe cari s'au răzimat unele din cele mai trainice instituții ale noastre, s'au prea mult. În loc ca să ne pară bine, când Dumnezeu pe puținii oameni potriviți și probați la slujbele mari și grele câte le avem ni-i ține spre norocul nostru, sunt unii, cari se impacientează, că acești stâlpi mai există cu o putere adevărat uimitoare vremilor nefaste, conservând astfel urmașilor lor forțele încă tinere pentru ducerea în îndeplinire a lucrării grele naționale ce o săvârșesc încă venerabilii noștri bătrâni. „Cartea verde” a direcțiunii „Albinei” nu acuză pe nimeni dar respinge cu documente oficiale nerăsturnabile toate acuzele bazate pe scrisori particulare și alte documente subiective, publicate într-o broșură anterioară din Brașov, la care „Cartea verde” sibiană a apărut ca răspuns. Caragiale a spus odată o vorbă bună, că „Românul e un fel de om, care dacă nu-l chemi, se supără, iar dacă îl chemi nu vine”. Ei, bine Românu ardelean pe lângă felul acesta, mai are încă un cusur: „Românul ardelean e un fel de om, care e nemulțumit, că n'are oameni, iar când îi are, nu e mulțumit cu ei”.

Fu totdeauna, pare că am un sentiment de siguranță și de încredere în viitorul nostru, când văd în fruntea instituțiilor și corporațiilor noastre oameni în vârstă înaintată. E pare că un razim, pe care nu țî-l poate da tinerețea ori cât de viguroasă ar fi ea. Rădăcinile unui vechiu stejar, nu le poate doborî nici un vânt trecător, ele rămân chiar și când seurea vremii ar tăia brusc copacul.

Un sentiment de sincer regret a avut și banca culturală „Lumina” în zilele din urmă. Dl Pantaleon Lucuța și-a anunțat din motive sanitare retragerea din postul onorific de director al ei. Cu retragerea primului director al ei, „Lumina” pierde un mare razim moral, care numai prin aceea se egalează. că dl Lucuța va rămânea, să sperăm încă mulți ani în consiliul ei de direcțiune ca membru neînlocuibil. „Căpitanul Lucuța”, ea să-i spunem așa cum îi zice și-l iubese sibienii noștri pe etern juvenilul suflet aproape octogenar, care a condus banca „Lumina” în primul period al anilor ei de existență cu cea mai desăvârșită desinteresare materială, din curată dragoste pentru o instituție creată pe placul convingerilor sale, isvorite din școala vechi garde a bătrânilor noștri, cari țineau, că binele îl poți face numai atunci pentru alții, când nu te gândești mai întâi la binele tău propriu. În situații materiale independente „căpitanul Lucuța” este omul veșnic muncit de gândul muncii desinteresate pentru folosul neamului și al bisericii sale. Unde i s'a cerut sprijinul și material nu s'a dat nici când înapoi, deși îi da mâna s'o facă. Comoditatea modernă nu a cadrat nici când cu concepțiunile d-sale de viață.

În asemenea condiții de fapt direcțiunea „Luminei” era pusă într-o dilemă prin demisionarea primului ei director, ale cărui calități financiare erau greu de înlocuit în împrejurările noastre. Singura mângâiere pentru irevocabila demisiune putea fi numai concursul și mai deaparte ca membru în direcțiune și răgazul tăiat deja prin imprimarea caracterului personal al dlui Lucuța și în afacerile băncii: muncă și onestitate.

tate. Odată tăiată brazda, trebuie acum găsit și omul, care să continue munca după aceleași solide principii.

Iar cum norocul de multe ori nouă ne aduce în cale pe omul, de care e mai multă lipsă în cele mai critice momente, astfel și „Lumina” a nimerit la timp potrivit persoana, de care avea lipsă. Săptămâna trecută și-a ales de director pe dl Demetriu Vulcu, asesor constitorial, fost director la banca din Miercurea și actual casier al fondurilor arhidiecezane.

În domniul Demetriu Vulcu „Lumina” hotărât n'a ales pe întuneric persoana directorului care să poată continua munca pornită cu bun succes de înaintașul d-sale și în același spirit de onestitate.

Dl Vulcu este un self-made-man în cel mai apercipitiv înțeles al cuvântului. Este un bărbat, căruiu nu calificăția i-a dat titlul, ci destoinicia i-a dat dreptul de a fi recunoscut și chemat la conducerea unei instituții financiare de talia „Luminei”. Dotat cu mintea ageră, și sănătatea trupească, ireproșabilă, care o întâlnim dealungul Mărginimei și îndeosebi la vestii Sălișteni, dl Vulcu săliștean de naștere, aduce cu sine talentul comercial sădit întrinsul, și o experiență bogată câștigată în școala vieții practice, în care a dovedit că își pricepe chiemarea la toate posturile cu cari l'au onorat până acum factorii hotărâtori. Dl Vulcu aduce și la „Lumina” garanțiile morale și materiale pentru viitorul ei progres, și de aceea am spus, că direcțiunea „Luminei” n'a ales pe întuneric.

Lumină multă a adus în sufletele sibienilor și vestea strălucitului succes al „Domniului Notar” în București. Azi când seara tocmai corespondentul d-voastră, vă scrie aceste rânduri, se reprezintă a doua oară celebra piesă a poetului nostru la care au plecat și de aici vre-o zece intelectuali, ca să câștige imediat împresiunile pe cari le-a făcut asupra bucureștenilor piesa dlui Goga. Dureros este pentru restul de peste 3 milioane de Români dela noi, cari n'au putut merge la București, căci nu-l vor putea vedea la ei acasă „plimbându-se „dl notar” cu jandarmii lui pe scenă”, căci probabil, că aici s'ar plimba jandarmii cu dlui în pușcărie, înainte de începerea uverturii. Fiind vorba de uvertură îmi vine în minte, distincția înaltă de care a fost împărtășită nintrecuta noastră cântăreață madame Triteanu. Curtea regală română i-a conferit titlul de „cântăreață a Curții regale”, iar fiul nemuritorului Wagner i-a făcut onorifică invitație la Beyreuth, pentru un ciclu de reprezentații wagneriane, la care artista noastră va avea prilej să se perfecționeze în arta muzicii clasice. După primul român, dl D. Popovici, care a ilustrat cu numele său românesc splendidele festivale muzicale din Beyreuth, acum îi face neamului românesc această rară cinste, întâia română.

Ar mai fi de scris mult despre cursurile „Asociației”, cari sunt o adevărată universitate pentru publicul nostru intelectual, dar despre acestea vă aveți raportorii d-voastre mai competenți în materie.

Nesubscrisul.

Telegrame primite noaptea.

Monarhul austro-ungar a asigurat pacea Europei.

Berlin, 11 Martie. — „Berliner Tageblatt” publică un pasaj al discursului primului ministru francez Doumergue retăcut de presa triplei antante. După „Berl. T.” d. Doumergue ar fi spus, că „asigurarea păcii Europei este a se mulțumi în primul rând monarhului Francisc Iosif”. Același ziar declară că nu e adevărată știrea ziarului rusesc „Nowoje Wremja” despre o întâlnire ce s'ar proiecta în apele finlandeze între țarul Rusiei și împăratul Germaniei. Ziarul berlinez desminte și cealaltă știre a ziarului rusesc despre schimbul de autografe între aceiași domnitori.

Aplanarea incidentului dela granița austro-ungară-munteneagră.

Viena, 11 Martie. — Ziarele franceze aduc știri cari de cari mai fantastice privitor la incidentul dela granița austro-ungară-munteneagră. Unele ziare pariziene scriu despre adevărate fapte, ce s'ar da între trupele austro-ungare și cele munteneagrine, și guvernul munteneagră ar fi cerut deja intervenția Rusiei. Față cu aceste știri la locurile competente atât din Viena cât și din Cetinje nu se dă nici o importanță incidentului. Munteneagru nu are reprezentant diplomatic în Viena, ci în toate chestiile mai im-

portante guvernul munteneagră e reprezentat prin ambasadorul Rusiei. În cazul de față ambasadorul rus din Viena n'a făcut nici un demers deoarece incidentul nu va fi aplanat pe cale diplomatică, ci do către autoritățile locale interesate a ambelor părți. Prefectul ținutului munteneagră Plevlje a cerut în chestia incidentului persoană lămuriri dela șeful districtual bosniac Schreiber. După o anchetă comună, făcută la fața locului, trupele munteneagrine s'au retras la ordin din Cetinje. Astfel incidentul dela graniță poate fi privit de aplanat deja.

„Rusia nu va ataca”.

Paris, 11 Martie. — Ziarul lui Leon Dupa „Petit Parisien” respinge energic bănuiala că Rusia ar avea intenția de a începe un război împotriva Germaniei sau a Austro-Ungariei. Atât în Berlin cât și în Viena. — scrie numitul ziar — se știe aceasta foarte bine, situația politică însă atât în Germania cât și în Austria e foarte nefavorabilă pentru urcarea cheltuielilor militare și din cauza aceasta s'a recurs la tactica de a alarma și a speria opinia publică cu mobilizarea Rusiei, cu astfel desarmând opoziția atât în Austria cât și în Ungaria să se poată vota urcarea contingentului de recruți.

INFORMAȚIUNI

Noui jertfe pentru cetitorii noștri.

— Apel către toți Românii buni. —

Arad, 11 Martie 1914.

Cetitorii noștri vor fi observați că începând dela 1 Martie nou „Românului” i s'a dat puțința de a aduce în fiecare dimineață toate știrile importante, interne și externe, cari sosesc la Budapesta ori la Viena până la orele 12 din noaptea; cele senzaționale chiar și mai târziu. În chipul acesta cetitorii „Românului” sunt informați despre toate întâmplările din țară și din străinătate chiar cu o zi mai înainte decât toți aceia, cari își iau informațiunile din ziarele provinciale ori fie și din cele mai de frunte ziare din Budapesta ori din Viena. Acest serviciu informativ însă ne impune cheltuieli noi de mai multe mii de coroane pe an.

„Românul” este susținut de cei mai de frunte scriitori ai neamului nostru și ne-am dat osteneți enorme ca ziarul acesta să devină ceea ce trebuie să fie: lumina vieții noastre românești și cel mai înflăcărat organ pentru propaganda aspirațiilor noastre naționale. Au fost mari jertfele cari s'au adus și imense energii cari s'au cheltuit în acest scop, dar noi totuși simțim că avem încă mult de jertfit și foarte mult de muncit până când „Românul” va ajunge la culmea, unde îl dorim. În timpul apropiat paginile acestui ziar vor trebui sporite, cuprinsul lui îmbogățit și variat. Avem în scopul acesta asigurările cele mai îmbucurătoare din partea fruntașilor vieții noastre literare, școlare, bisericești și economice și nu ne îndoim, că în timp relativ scurt ne vom apropia de scopul dorințelor noastre.

În munca noastră însă, pe care o săvârșim pentru întărirea acestei cetăți a ființei noastre naționale aici la marginile cele mai apăsătoare ale teritoriului nostru etnic, unde zilnic oferim piepturile noastre loviturii valurilor dușmane, avem cea mai ardentă lipsă de sprijinul tuturor Românilor cinstiți. „Românul” a ajuns, ce e drept, la acel număr de abonați (acum bun plătitori), la care nu a fost niciodată vr'un ziar românesc dela noi (aproape de 5000), dar totuși pentruca să putem aduce acest ziar la culmea, unde ei trebuie să fie, numărul abonaților noștri ar trebui cel puțin dublat.

Se apropie acum luna lui April, al doilea trimestru al acestui an și noi ne grăbim a repeta rugămintea noastră către toți Românii cu dor și iubire pentru neamul lor și cu înțelegere pentru rostul acestui ziar: săriți în ajutorul nostru! Dacă fiecare abonat va câștiga încă unul, scopul nostru este aproape de împlinire. Adresa rugămintea noastră nu numai Românilor din

Ungaria și Ardeal, dar și fraților noștri din Regat, cari nu pot da un sprijin mai efectiv cauzei dărite, pentru care ne jertfim, decât abonându-se în „Românul”, acest drapel curat al aspirațiilor noastre naționale.

Credem că apelul nostru va fi ascultat.

Redacția „ROMÂNULUI”.

Mersul vremii, Institutul meteorologic anunță: vreme schimbăcioasă, în multe locuri vânt și ploaie. Prognostic telegrafic: vreme schimbăcioasă, vânt, frig.

Temperatura la amiazi a fost: 6.8 C.

Un proces de presă al ziarului nostru. Pentru un articol: „Culmea nerușinării” apărut în numărul 222 (Joi 10:23 Octombrie 1913) al ziarului nostru și în care se făcea o scurtă dare de seamă, o iconă cam puțin luminoasă a luptei preoțimeii noastre la alegerile congregaționale din comitatul Aradului, colegul nostru de redacție, ca redactor responsabil al „Românului” d. Const. Savu a fost citat în fața judecății pentru calomnie, de „preotul” Petru Mihuța din Pleșcuța, despre care s'a zis în ziarul nostru, că e agentul și cumpărătorul de prune al jidanului Schiller și care nu numai că a votat fățiș contra candidatului nostru, ci pe bravul primar din Gura-Văii, care a votat cu lista națională l'a denunțat în localul alegerii prin următoarele cuvinte:

„Föbiró ur! Nézze meg a biró czeduláját, mert ő az oláh listával szavaz!”

Pe românește:

„Domnule fibirău! Căutați ședula primarului, fiindcă el votează cu lista valahă!”

Pentru această degradare morală care i-a scârbit până și pe Ungurii cari erau de față, ziarul nostru l'a tras puțin de ureche pe „Sfinția Sa” popa Petru Mihuța, așa precum a meritat.

Iar ca document despre simțământul național al aceluia care trăiește cu prescurea românească reproducem următorul luminesc pasaj din donuțul „părintelui” Mihuța în care cere tribunalului punerea sub acuză a colegului nostru de redacție.

„Vádat emelek... Savu Constantin hirlapiró ellen... nyomtatvány utján elkövetett becsületvétsége miatt, a mit azáltal követett el, hogy az Aradon megjelenő „Romanul” napilapnak... „Culmea nerușinării” felireta cikiben rólam és még többekről azt állította: „Lángestorral fogunk csapni azon nyomorultak arczába a kik aljas módon a harcezi vonalból megszöktek vagy pedig a nemzeti ügyet elárulták...”

Pe românește:

„Acuz pe ziaristul Constantin Savu pentru vătămare de onoare prin presă comisă prin aceea că în articolul intitulat „Culmea nerușinării” publicat în ziarul cotidian „Românul” din Arad a afirmat despre mine și despre alții, că:

Vom lovi cu biciu de loc peste fețele mizerabililor cari în mod josnic au desertat din linia de luptă sau au tradat cauza națională...”

Iar motivul „puternic” al cererii de punere sub acuză invocată de „părintele” dela Pleșcuța este, că

„Az Aradon megjelenő „Romanul”... támadást intézett azon gör. kel, egyházi személyek ellen a kik nem szegődtek a „Romanul” által szolgált tuzó nemzetiségi párt szolgálatába...”

Pe românește:

„Românul” din Arad a atacat acele persoane bisericesti gr. or. cari nu au intrat în serviciul partidului naționalist ultraist în serviciul căruia stă „Românul”...

Dar se vede n'a fost destul atât. Diferite motive le-a pus o vreme botnița d-lor procurori și acum vreau poate să îndeplinească prompt și ultra-patriot, ce-au fost necesități să neglijeze o vreme. În acest senz d. procuror i-a făcut dlui Const. Savu încă un proces, paralel cu al părintelui Petru Mihuța, pentru violarea votului secret.

De, la urma urmei o mai fi având și drept d. procuror!

Situația actuală agitată, atmosfera colorată de curcubeu patriotice le-a dat bietilor procurori teren de a bate record în agăsi nod în papură.

Papricașul dela Lugoj. „Drapelul” scrie: Fără multă emoție s'a făcut eri, Luni, alegerea de deputat, aclamându-se ales în lipsă de contracandidat, dl Daniel de Nikolics, prezidentul partidului guvernamental din Lugoj. Afară de cei din Lugoj au asistat la acest act cam vre-o 800 alegători din afară, cari au fost ospătați și trimiși către casă încă pe la amiază, așa că numai vre-o câteva ceasuri se schimbase pacinicul nostru orașel, revenind la aspectul său de toate zilele par'că nu s'ar fi întâmplat nimic.

Decretând partidul nostru abținerea, a făcut o încercare de candidare partidul socialist, sprijinit pe sub mână de independenți, dar la urma urmelor, încă a ajuns la convingerea, că nu se poate face nimic. Era prea scurt timpul și prea anevoioasă problema.

În afia acestei situațiuni a luat și conducerea partidului guvernamental dispoziții să nu se „furniseze” prea mulți alegători de afară, căci nu avea rost. Cu toate acestea s'au îmbulzit mulți la „alvânc”. Era deadreptul instriănător să vezi cum vre-o câțiva preoți — nomina sunt odiosa — și cam vre-o 300—350 șube din satele mai apropiate s'au îmbulzit să nu scape chilipirul.

Aspectul acestora a disgustat pe mulți din cei ce erau de părere, că totuși ar fi fost bine să luăm lupta. Dacă acum, când n'a fost nici o presie, s'au îmbulzit acești inconștienți să paradeze pe stradele Lugojului cu pene în clăbăț și să se înducească cu papricaș de-a ficea, n'au cuvânt să se plângă, că altădată au fos aduși cu forța. Onoare celor mulți ce au rămas acasă!”

Banca „Timișana” — pentru scopuri culturale. Direcțiunea institutului de credit și economii „Timișana” din Timișoara în ședința plenară din 9 c. afară de cvota de binefacere din venitul anului 1913, a mai votat pentru internatul de studenți români ce se va înființa în Timișoara, suma de 20.000 cor., iar pentru școala comercială superioară gr. or. rom. din Brașov suma de 5000 cor.

Acest gest frumos al „Timișanei” vorbește indecâjuns și face inutile ori ce laude ale noastre.

Celebrul șachist Capablanca — în Viena. Celebrul șachist din Cuba, José Capablanca a sosit ieri în Viena unde va aranja o întrecere de șach, cu cei mai distinși șachisti vienezi.

Necrolog. Subscriși cu inima frântă de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor și cunoscuților, că preaiubita noastră soție, mamă și bunică Sofia Mladin născ. Albiciu după lungi și grele suferințe, împărtășită cu sfânta cuminecătură, în anul al 51-lea al vieții și al 29-lea an al fericitei sale căsătorii, Miercuri în 26 Februarie (11 Martie) 1914 la o oră p. m. și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului.

Rămășițele pământești ale neuitatei defuncte se vor depune spre vecinică odihnă Vineri, în 28 Februarie (13 Martie) a. c. la 12 și jum. ore din zi în cimiterul gr. ort. român din Curtici. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Curtici, la 26 Februarie (11 Martie) 1914. Corneliu Mladin ca soț, Virgil, Liviu, Hortenzia măr. Demuth, Livia măr. Toth, Emilia măr. Nagy, Veturia fii și fiice. Emil ca nepot.

Cătărău dă semne de viață. Dăm după „Az Est” următoarea știre:

Ziarul „Adevărul” din București a primit ieri din Tulcea următoarea scrisoare:

„Stimate d-le director! Nu m'am așteptat la ziarul d-voastră să scrie atâtea coloane despre mine. Imi pare rău că astăzi toți mă disprețuiesc. Știu ce am făcut și știu c'am făcut bine. Fapta mea e criminală, pentru că a împrăștiat iluziile Maghiarilor și părerea lor, că vor putea supune prin volnicie legea fraților mei. Totuș cu pentru d-voastră sunt Rus. Va veni vremea, când imi veți scoate oasele din fundul temniței și mă veți așeza în rândul acelor martiri, cari au murit pentru cauza mare a neamului. Până atunci însă voi rămânea un mizerabil, în care nici d. Arbore nu are încredere. Mă iertați pentru această scrisoare pripită; o scriu pe o bancă într'o crăsmă. Nici nu v'as fi trimis-o, dar în cele din urmă m'am hotărât, pentru că să-mi arăt disprețul față de frații mei, cari de teama domnilor din Budapesta m'au părăsit. Cu deosebită sti-

mă: Cătărău, Catarow, Catarocki, Catarovici—ori cum vrei dta.”

Ziarul „Adevărul” publicând, de dragul senzației, știri de felul acesta, aduce un serviciu foarte prost României; întocmai cum răspândise nu de mult știrea că atentatorii se ascund la Văleni, ocrotiți de d. Iorga. Ori nu știu dnii dela „Adevărul” câte îndurăm noi din partea presei și chiar a autorităților maghiare în urma unei astfel de știri, de cele mai multe ori falsă și întotdeauna neprecuțată!

Trebuie să bănuim, că un ziar ca acesta nu stă în serviciul cauzei românești...

Prăbușire de stânci în Ardeal. Se anunță din Dej: Ieri pe la orele 8 seara s'au prăbușit în apropiere de gară cu un zgomot asurzitor bolovani de stâncă de pe muntele din apropiere. Primul inginer al orașului a constatat că prăbușirea a fost cauzată de topirea zăpezii. Dacă prăbușirea se întâmpla numai cu câteva minute mai târziu bolovanii ar fi îngropat sub ei trenul de persoane, ce sosește pe acel timp dela Cluj la Dej.

Nouă ordine în Albania. După cum se anunță din Valona în ținuturile Corița și Argyrocastro, din Albania de sud, stările sunt foarte critice. Părăsind trupele grecești aceste ținuturi, domnitorul Wilhelm l'a însărcinat cu menținerea ordinii și organizarea lor pe majorul olandez Thomson, dându-i o autorizație foarte întinsă în acest scop. Thomson a plecat ieri însoțit de mai mulți ofițeri olandezi la Santi Quaranta.

Retragerea trupelor grecești din Epir continuă. Ieri a fost predat jandarmeriei albaneze ținutul Kelonia.

Lupte sângeroase în Mexico. După cum se anunță din Londra, ziarele de azi dimineață publică o telegramă din El Paso, după care între trupele guvernului mexican și trupele revoluționarilor au avut loc lupte foarte sângeroase. De ambele părți au căzut mai mult de o mie de oameni. Trupele lui Huerta inaintază împărțite în 4 coloane.

Sinuciderea unui cântăreț de operă. Cântărețul de operă Paul Seidler dela „Deutsches Opernhaus” din Charlottenburg s'a sinucis ieri, aruncându-se pe fereastra din locuința sa dela catul al III-lea.

Trecătorii a înștiințat la moment salvarea. În drumul spre spital însă, a murit.

A murit Alfred Edward. Din Paris vine știră că ieri a murit una dintre cele mai marcanți figuri ale orașului-lumină, Alfred Edward, întemeietorul marelui jurnal „Le Matin”.

Ca băiat tânăr a mers el la Paris, din Constantinopol, unde tatăl său era dentist la curte. În Paris a intrat ca reporter în redacția ziarului „Le Figaro”, unde prin rapoartele sale în stil american s'a făcut repede interesant. Sânguinciosul tânăr a făcut nu peste mult cunoștința unui mare speculant și luând parte la întreprinderile acestuia a câștigat o avere enormă. A întemeiat apoi ziarul „Le Matin”. În 1895 l'a vânat și a întemeiat ziarul social-revoluționar „Le petit Sous” cu intenția să-l doboare dela putere pe cumnatul său, ministrul președinte Waldeck-Rousseau.

E încă în amintirea multora călătoria pe Rhin a lui Alfred Edward însoțit de soția sa, actrița Lantelme și de câțiva prieteni. Tragicul sfârșit a actriței, care a căzut de pe yacht în Rhin și s'a înecat a umplut nu de mult jurnalele și după cum se spune i-ar fi inspirat lui Edward un dureros roman, care după ultima lui dorință nu va fi publicat niciodată.

RECTIFICARE. La subscrierile din bilanțul inst. de credit și econ. „Mureșanul” din Măria-Radna, publicat în Nrul 46 al ziarului nostru a rămas afară din greșeală numele dlui primcontabil H. P. THOMAS, ceea ce prin aceasta rectificăm.

AVIZ.

Aducem la cunoștința on. public că mulțumirile publice numai pe lângă taxă se pot publica și costă de fiecare șir cules 20 fileri.

ADMINISTRAȚIA ZIARULUI.

ECONOMIE**Bursa de cereale din Budapesta.**

(După 50 kgr.)

— 11 Martie.

Grâu pe Aprilie	12.55
Grâu pe Maiu	12.50
Grâu pe Octomvrie	11.35
Secară pe Aprilie	9.51
Secară pe Octomvrie	8.70
Ovăș pe Aprilie	7.68
Ovăș pe Octomvrie	7.72
Porumb pe Maiu	6.82

Bibliografie.

A apărut:

POCĂIȚII de Dr. SEBASTIAN STANCA. E un studiu voluminos pentru combaterea sectei pocăiților. În 25 capitole tractează pe larg toate învățăturile sectei dovedindu-le întregă rătăcirea. O recomandăm în deosebi preoțimei și învățătorimei ca o armă puternică în lupta cu sectarii. Cartea costă 4 cor. și se poate comanda dela autor (Dr. Seb. Stanca preot în Szászsebes) și dela librăriile românești. (Sa 1936—10).

POSTA REDACȚIEI.

Triar. Așteptăm cele promise. Salutări.

„Cor. în Abrud.” Publicând corespondența dv., chiar „ciselată” cum ziceți, ar răscoli patimi, cari ar atrofia pt. 10 ani viața socială în Munții noștri. Greșelile de felul celor reliefate de dta au alte remedii decât publicitatea. Noi te cunoaștem pe dta; știm și de meritele dtale din timpul studenției universitare, dar ești totuși prea tânăr decât să poți găsi soluțiile potrivite în situații atât de delicate. Noi avem — credem că nu vă îndoiiți, experiențe mai bogate decât alții în chestiuni similare și te rugăm să ne crezi, că corespondența dtale e proprie să deschidă rane încă necicatrizate. Lucruri de felul celor trimise de dta se pot tipări cel mult la rubrica pentru care redacția nu ia răspundere, dar și acolo numai cu iscălitura dtale. Aceasta ar fi o atitudine. Cunoști legea de presă și vei ști că în litigiul nostru are un cuvânt și redactorul responsabil. De altfel, după cum bine trebuie să știi, manuscrisele nu se păstrează. Al dtale încă a fost nimicit încă în aceeași zi.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Pavel Ivan, Vâșeș. Am primit 7 cor. în abonament până la 31 Martie 1914.

Miși Iarca. Am primit 14 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

ANUNȚ.

Caută angajament un

COMMIS

din bransa de delicatose și coloniale. Cunoaște corect în scris și vorbit limbile română și germană.

Adresa la administrația ziarului. (O 1938—1)

Bătăturile,

la 1917

scortoșenia pielei, urciorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosești

„CANNABIN”

1 sticlă 1 cor., francată
1 corcană 40 fil., 3 sticle
franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la pregătitor: Dr. E. FLESCH, farmacie la „COROANĂ” la Győr.

„PLUGUL”

banca populară însoțire de credit și economii în Briznic.

Convocare.

P. T. ai însoțirii de credit și economii „Plugul” se invită prin aceasta la

I. Adunare generală extraordinară de activare

care se va ține în 20 Martie st. n. la ora 3 p. m. în localul școlii confesionale din Briznic- (Briznik).

ORDINEA ZILEI:

1. Deschiderea adunării, prin președinte.
2. Înfrumări și conferință de conferențiarul Asociațiunii.
3. Raport despre înregistrarea însoțirii de secretarul însoțirii.
4. Fixarea stării depunerilor și a împrumuturilor.
5. Hotărâre asupra programului de activitate în a. 1914.
6. Fixarea oarelor de oficiu.
7. Propuneri.

Briznic la 9 Martie 1914.

Iuliu Josan,

președintele consiliului de administrație.

Petru Incicău,

secretar.

Pruni bosnieci

„Regina Balcanilor”, —
„Regina Bosniei” și —
„Iarul Dușan”.

ultol puternici, de doi-trei ani, încercați în Bosnia, varietățile cele mai nobile și cu poamele cele mai mari, oferă

Savo T. Kojdici

în Brčko (Bosnia).

Cunoscutul meu stabiliment de pruni și școala mea de pruni se găsește în cel mai splendid ținut cu pruniște din Bosnia. Premiat cu prima diplomă a guvernului țării bosniac-herțegovinean, precum și la expoziția din 1896 dela Budapesta, în 1898 la Viena cu medalia de argint, în 1900 la expoziția universală din Paris, în 1910 cu medalia de aur în Serajevo, și în 1912 în Brčko.

50 bucăți, ultol puternici, pe ales, de 3 ani cor. 50 ambalaj franco, gara Brčko (Bosnia) Prune fine uscate în lăzi de câte 5 chlgr. cor. 6.— dela Brčko. (Ko 1841—20)

Cea mai ieftină sursă de cumpărat lemne Intreprindere de firez-motor

„Hunyadi”
Arad, str. Kossuth nr. 9. Telefon 658,

unde se capătă în permanența lemne foarte bune uscate și creparte, transportate acasă în saci plumbuiți. 100 kigr., pe 3 tăieturi 3 cor. Lemne în stânjini și vagoane cu prețuri foarte ieftine. — La dorință mergem acasă și ne angajăm pentru tăiatul lemnului cu firezul nostru motor. — Principiul nostru este serviciu prompt și conștiințios. — Scânduri întrebulnțate, de diferite grosimi, bune, se vând cu prețuri foarte ieftine. (Ha 1484)

„PLUGUL”,

népbank mint gazdasági és hitel szövetkezet Brizniken.

Meghívó.

A „Plugul” népbank mint gazdasági és hitel szövetkezet t. tagjai meghivatnak az 1914. március 20-án a gör. kel. rom. iskola tanteremében d. u. 3 órákor tartandó

I általános, rendkívüli közgyűlésre.**NAPIREND:**

1. A közgyűlés megnyitása, az elnök által.
2. Utasítások és
3. Jelentés a szövetkezet bejegyzéséről, titkár által.
4. Kölcsönök és betétek megállapítása.
5. Határozatok.
6. Hivatalos órák kitűzése.
7. Esetleges javaslatok.

Dr. med. ESCHKER

chirurg și medic pentru femei

Timișoara-Elisabetin (Temesvár-Józsefváros) Hunyadi-ut nrul 24.

Ordănează dela 8—10 și „ 2—4

Laborator-Röntgen. — Analiză microscopică. E 1566

VINURI**vechi și noui de vândut.**

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) Petru Beneș, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și plăcute lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911-1912

Vin alb	82
Rizling	86
Roșu de Minis	110
Carbenet	115

Vinuri noi din anul 1913

Vin alb	50
Rizling	52
Siller	54

Expediez la dorință în sticle și în cantitate mai mică vin.

Vinul să expedieză cu rambursă dela 60 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru Calitatea vinului garantez.

Be 947

Petru Beneș

prop. și neg. de vinuri
Világos (Arad n.)

ANUNȚURI

se primesc cu prețuri moderate la administrația ziarului acesta.

Mii de inși

recuvântă mijlocul nutritor de întărire

„Kárpátia“

În decurs de 3—4 zile încetează cea mai
trăsnică tuse.

„KÁRPÁTI“ e un mijloc excelent contra boă-
lor de astmă, răgușeală, constipație, precum
și la boale de gât, — plămâni și stomac.

Efect sigur, deja la prima încercare.

1 sticlă de 350 grame cor. 3.— 1 sticlă de
100 grame cor. 5.—

De vânzare la:

Victor Hosszu, Brașov

str. Claustrului Nr. 16.

No 1846—30

DR. JULIUS VON SIMON

operator, medic-șef al casei județiane de
bolnavi ambulator pentru bolnavi privați

Timișoara-Elisabetin (Temesvár-Erzsébetváros) Huyadi-ut 6., et. I.

Ordinări chirurgice pentru boale de urechi, de nas, de gât și boale femeiești.

Tratament ambulator pentru boale chirur-
gicale, vizitațiuni cu raze Röntgen, tratament
spec. cu Röntgen, galvanizațiune-electrolyse,

Si 1593

— — masaj vibratio-electric. — —

La dorință stau la dispoziție camere confortabile pentru bolnavi.

In urma aranjamentului perfect e posibilă orice operațiune.

Dacă nu v'ați procurat încă trebuințele de pri-
măvară, vă rog să nu întrelăsați a-mi cerceta
bogatul magazin, unde a sosit un foarte bogat
asortiment de cele mai frumoase și mai moderne

**POSTAVURI DE HAINE PENTRU FEMEI ȘI
PÂNURI PENTRU TALII,**

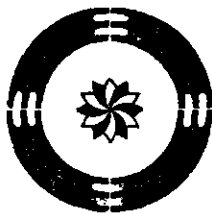
vestimuri franceze, mătăsuri pentru talii, zefire
engleze, cretoane de Cosmanos, batisturi fran-
ceze, pânze engleze pentru haine.

**MARE ASORTIMENT DE DECOURI PEN-
TRU HAINE, CRAVATE ȘI CORSETE
FOARTE MODERNE.**

Sosind lucrurile de primăvară, roagă binevoi-
torul sprijin cu deosebită stimă:

GHEORGHE IANCOVICI

prăvălie de articlii de modă pentru femei și bărbați

ARAD, str. Forray, nrul 2/a.

Asortiment foarte bogat de pliere negre și în
colori moderne, dela cele mai ieftine până la
cele mai fine; mare assortiment de

ate, pânze de bumbac și șifoane,

albituri pentru masă, garnituri pentru cafea,
ștergere, albituri pentru femei și bărbați, cio-
rapi, mănuși, broderii, băsmăluțe, etc.

**RĂMĂȘITE DE PÂNZE ȘI BRODERII CU JU-
MĂTATE PREȚ.**

Singurul vânzător de cele mai bune pliere
pentru domni și femei, pe lângă o garanță de
1000 zile.

(la 1927—10)

Léber Gyula

prima fabrică ardeleană de matrațe,
de sârmă, de stofă, de sârmă pentru
garduri și matrațe cu coardă.

Cluj (Kolozsvár)

Egyetem-utca 7 și Petőfi-utca nr. 13.

(Le 1788)

Oferă țesături de
sârmă, garduri și
porți de gală pen-
tru grădini, păduri,
vii, morminte etc.,
sârmă pentru gar-
duri la curtea de
galițe, matrațe de
sârmă cu prețuri
convenabile, deja
dela 30 fil. în sus.
Prețurent ilustrat
cu provocare la
ziarul acesta se tri-
mite gratis și franco.

Komjáthy Rózsi

salon de pălării pentru dame

Arad, strada Deák-Ferenc nr. 5.

Aduc la cunoștința on. dame, că mi-au sosit
cele mai proaspete noutăți de modă de primă-
vară. Asortiment bogat de pălării pentru femei,
copii, velour și de plisă

Depozit permanent de pălării de doliu. Străfor-
mări se execută în decurs de 24 ore.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public, sunt
cu distinsă stimă

(Ko 1915—10)

Komjáthy Rózsi.

Spirtul de reumă

este cel mai sigur mijloc de frecat
contra durerilor provenite din poda-
gră, ischias, reumă și totfelul de ră-
celi. — După câteva frecări durerile
membrelor suferinde încetează defi-
nitiv. Are efect sigur și la boale
învechite și neglijate.

MODUL DE INTREBUINȚARE:

Dimineața la sculare și seara la cul-
care locurile suferinde să se frece
îndelung cu puțin spirt de reumă.
După frecare partea suferindă să se
învăluie cu o haină caldă.

Prețul unei sticle 1 cor.

Sa 572

Preparator:

F. Sándor Zoltán

farmacie la „Inger“ — Erdőszentgyörgy.

Bordi András, blănar

ORAȘTIE (Szászváros) Ország-ut nr. 14.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul său asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blană de călătorie, manșoane, boare, căciuli pentru domni și doamne, ultima modă și lucrate cu gust. Prețuri ieftine. Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-ul rang. (Bo 465—)

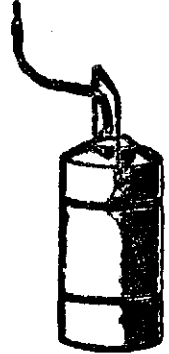
SCHWALB ADOLF fia VILMOS

tinichigiu și mier.

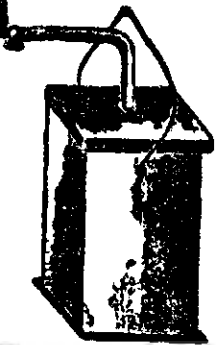
BUDAPEST, VII. Varseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucatărie și gospodărie, unelte pentru miere. Fabricate de specialitate: măsurii de litru din tinichea albă ori nickel, oase pentru olei, laok ori petrolou, faole, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.
Catalog trimis gratuit și franco.

Sarkadi és Windisch

magazin de mașini de cusut, biciclete și gramofone. — Reprezentantii în Ungaria de sud a mașinelor de scris „ROYAL”.

Vârșeț (Versecz), str. Deák-Ferencz 3.

Oferăm on. public bogat asortatul nostru magazin, condițiuni favorabile de pițire chiar și în rate, pentru mașini dăm 6—10 ani garanță. Mare atelier specialist de reparare. Prețuri gratis și franco. La dorință mergem la fața locului. (Sa 1570)

TELEFON:
179.

TELEFON:
179.

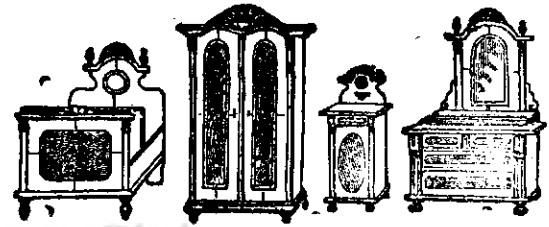
Iusztin József, măsar p. clădiri și mobile

Timișoara-Iosefin (Temesvár-Józsefváros) Hunyadi-ut 6.

Pregătește orice lucrări din acest ram, atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școli, biserici, locuințe, birouri etc., din material bun și uscat după model sau combinație proprie

Prețuri convenabile.

Ja 1549

Serviciu coulant se garant.

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijloace asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaiții de încredere ai societății. — Prospekte, a rife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca vizitatori buni și cu logături — pot fi primite ori când în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECȚIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”), AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BÉKÉS, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTÁL, CARAȘ-SEVERIN Arad str. Jozsefföherceg nr. 1 (lângă Banca „Victoria”) Ba 240—156)

Telefon nr. 850

Agentură principală: IULIU ROȘESCU, Cluj (Kolozsvár), Kossuth L.-u. 26.

Agentura principală Lugos, la filiala „ALBINA”.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

CONCORDIA

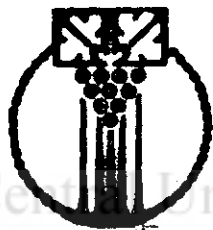
TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1/a.

TELEFON
NR. 750.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocațiale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă.

Prețuri
moderate.

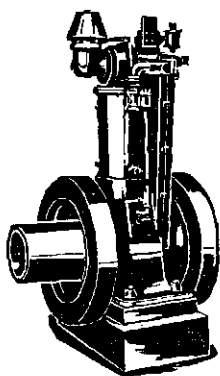
PILCZ IRMA

Pi 1663

atelier de corsete

ARAD, str. Deák-Ferenc numărul 2.

Asortiment de corsete de specialitate (calitatea cea mai bună), execut 'după măsură bandaje și anarate răzimat drept (țititoare) — Se primesc reparații și curățiri. — Cei din provincie să ceară înviațiuni referitor la măsură

Szegő Ferencz

és Társa

gépkereskedelmi vállalata

BUDAPEST,

V. Szabadság-tér 17.

(Tözsdepalota).

Agentia principală în Ungaria a fabricii de motoare sistem „Teco” a firmei Tobler et Co. din Berlin. Motor cu benzină, excelent cu patru pâcle fără ventil.

Cele mai noi stabilimente de motoare pentru absorbirea gazurilor și motoare-Diesel.

Garanta cea mai mare. Condițiuni favorabile de plată. Cereți catalog. Se 1822

È în interesul fiecăruia

că înainte de a-și cumpăra țesătură de sârmă, țesătură pentru garduri site și matrațe de sârmă de oțel, să ceară prospect dela singurul preparator de lucrări de sârmă

Fischer Testvérek

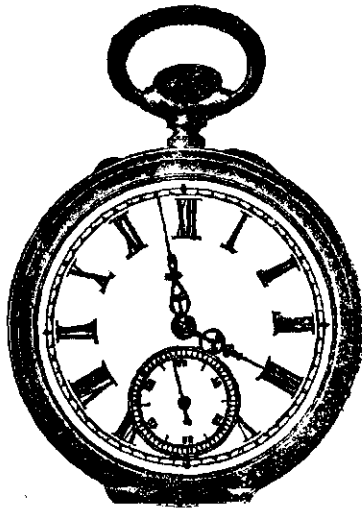
fabrică de țesătură de sârmă și țesătură pentru garduri

Arad, József-főherceg nr. 8.

(vis-a-vis de biserica evang.). Vă veți convinge că aici veți putea cumpăra cele mai bune și mai ieftine țesături de sârmă. Fabrica: str.

Kossuth nr. 45.

(Fi 1866—25)

Ba 1465

Cele mai bune oroloage, cele mai solide și cele mai moderne juvaericele atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheazășie de 10 ani cu prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

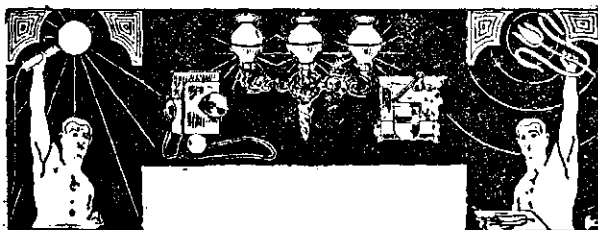
Brauswetter János,

orologier în Szeghedin (SZEGED).

Catalog cu 2000 chipuri se trimite gratuit.

Notez, că numai aceia vor primi catalogul gratuit, cari li cer cu provocare la ziarul „Românul”, (adecă scriu că a cellui anunțul în „Românul”).

Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

INGINER

CAROL GRAEFF,

birou tehnic și întreprindere de instalațiuni

Bistrița, (Besztercze) str. Ungur nr. 25

Execută lucrări pentru luminatul central cu electricitate, baterii de electricitate, curent slab, apeducte și canalizare, în orice mărime și execuțiune. — Livrează motoare, mașini industriale, transmisiuni, aparate medicale și pentru semnale, fiere de călcat cu electricitate, aparate pentru încălzit și fert. — Execută schițe, proiecte prospecte și socoteli de rentabilitate,

Magazin permanent de toffelul de lampe electrice și material de instalațiuni. Proiecte, prospecte și socoteli de rentabilitate gratis fără obligamente.

Plătiri în rate! Ca 1849 Condițiuni favorabile de platire! Plătiri în rate!

Pentru lucrările executate garanție pe mai mulți ani. Intreprinderea aceasta nu e provizorie.

Hoffmann Sándor, magazin de dantele

ARAD, numai în Andrásy-tér numărul 20. (palatul Fischer Eliz).

Ciorapi de mătasă în culoare neagră, și altă culoare.

Mănuși groase în orice culoare, 50 fl.ri.

Au sosit voalurile „TANGO”, în orice culoare.

Ciorapi de școală calitate excelentă, dela 37 fl. în sus.

Mare hală de dantele până la finea lui Martie

dantele fine de malin, rüché, broderii, funde, țesături de dantele, gulere de dantele, asortiment foarte bogat, prețuri foarte moderate. Decoruri pentru haine, blane și toffelul de achisite p. cusătoare și p. casă, tivituri de blană 1-60 metru în orice culoare.

TRUSOURI P. PĂPUȘE. Perine lungi p. botez, cu broderie 2—, 3—, 4— cor. Perine lungi p. botez, cu broderie elvețiană 5—, 6—, 7—, 9— cor. Plapume pichet, cu broderie elvețiană 4—, 5—, 6—, 7— cor. Cămăși p. păpușe, rochuri patente, tetrapelence, lepedeie de gumă, cu prețuri foarte moderate — Vânzare excepțională de albituri pentru femei. — Broderii fine de gaz și materii de dantelă în rămășițe cu prețuri foarte ieftine.

Ho 1386

Roș să priviți vitrinele mele

Broderii dela 10 fileri în sus.

Dantele fine de ață, 1 m. 27 fl.

Funde late, de 2500 m. 1 m. 48 fl., în orice culoare.

Gamașe cu nasturi p. femei și bărbați.